

การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามระบบให้คำปรึกษาชี้แนะ
เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งเสริมทักษะ
ด้านการคิดของผู้เรียน โรงเรียนหนองหำฉวีวิทย

Developing an Academic Management Model Based on a Mentoring System
to Enhance Teachers' Active Learning, Promoting Students' Thinking Skills
Nong Hang Chawi Wit School

ศิริวรรณ เหล่าหวาน

Siriwan Laowan

โรงเรียนหนองหำฉวีวิทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

Nong Hang Chawi Wit School, Kalasin Primary Educational Service Area Office 3

E-mail: siriwan1706251520@gmail.com

Received: 2 March 2026; Revised: 23 March 2026; Accepted: 27 April 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามระบบให้คำปรึกษาชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งเสริมทักษะด้านการคิดของผู้เรียน โรงเรียนหนองหำฉวีวิทย 2) สร้างรูปแบบการเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู 3) ทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่พัฒนาขึ้น และ 4) ประเมินและปรับปรุงรูปแบบดังกล่าว การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ (1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สังเคราะห์องค์ประกอบ และพัฒนารูปแบบ (2) การทดลองใช้รูปแบบ และ (3) การประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ครูผู้สอน 16 คน และผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งสิ้น 22 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ และแบบทดสอบก่อน-หลังอบรม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีประสิทธิผล และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ วัตถุประสงค์ หลักการและแนวคิด ระบบงานและกลไก วิธีดำเนินงาน แนวทางการประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ 2) รูปแบบการเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ขับเคลื่อนด้วยการบริหารจัดการองค์กรและกระบวนการนิเทศ 3) ภายหลังจากทดลองใช้รูปแบบ ครูมีคะแนนความรู้ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าดัชนีประสิทธิผลอยู่ระหว่าง 0.6874–0.7071 สะท้อนว่าครูมีพัฒนาการด้านความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 69–71 แสดงถึงประสิทธิภาพของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น และ 4) ผลการประเมินรูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การออกแบบกิจกรรมและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ รองลงมาคือ การดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่การปฏิบัติ และการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ตามลำดับ

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, ระบบให้คำปรึกษาชี้แนะ, การจัดการเรียนรู้เชิงรุก, ทักษะด้านการคิดของผู้เรียน, โรงเรียนหนองหำฉวีวิทย

Abstract

This research aimed to: (1) study the components and develop an academic administration model based on a coaching and mentoring system to enhance teachers' active learning management that promotes students' thinking skills at Nonghangchawee Wit School; (2) construct a model for strengthening teachers' active learning management; (3) implement the developed academic administration model; and (4) evaluate and refine the model. The research procedures were conducted in three phases: (1) studying fundamental data, synthesizing components, and developing the model; (2) implementing the model; and (3) evaluating and revising the model. The sample group consisted of 5 experts, 16 teachers, and related stakeholders, totaling 22 participants. The research instruments included interview forms, appropriateness and feasibility assessment forms, and pre-post training tests. Data were analyzed using mean, standard deviation, effectiveness index, and t-test.

The findings revealed that: (1) the developed academic administration model comprised six components: objectives, principles and concepts, work system and mechanisms, operational procedures, evaluation guidelines, and success conditions; (2) the model for enhancing teachers' active learning management was driven by organizational management and supervisory processes; (3) after implementing the model, teachers' knowledge scores on active learning management were significantly higher than before the training at the .05 level, with the effectiveness index ranging from 0.6874 to 0.7071, indicating a knowledge improvement of 69–71 percent and demonstrating the effectiveness of the developed model; and (4) the overall evaluation of the model was at a high level. The aspect with the highest mean score was activity design and lesson plan development, followed by the implementation of professional learning communities (PLC) into practice, and reflection on learning management, respectively.

Keyword: Developing an Academic Management Model, Mentoring System, Enhance Teachers' Active Learning Promoting Students', Thinking Skills, Nong Hang Chawi Wit School

บทนำ

สังคมโลกในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การสื่อสาร และการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ทำให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารมีความซับซ้อนและเป็นพลวัตตลอดเวลา ดังที่ Alfred North Whitehead (1931) อธิบายว่า ช่วงชีวิตของคนในปัจจุบันเผชิญการเปลี่ยนแปลงมากกว่าในอดีตอย่างมาก ส่งผลให้การศึกษาไม่อาจเน้นเพียงการถ่ายทอดความรู้ แต่ต้องมุ่งพัฒนาทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต การคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกัน และความสามารถในการ

2806 การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามระบบให้คำปรึกษาชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งเสริมทักษะด้านการคิดของผู้เรียน โรงเรียนหนองห่านาววิทยาลัย

ปรับตัว การจัดการศึกษาควรพัฒนาผู้เรียนให้สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม เน้นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงตามความสนใจของผู้เรียน ผู้สอนจึงต้องออกแบบสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เชื่อมโยงบริบทจริงกับชุมชน และเปิดโอกาสให้เข้าถึงสื่อ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ (สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล, 2561)

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยกำหนดให้ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน และมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาเพิ่มขึ้น ควบคู่กับการยกระดับประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาให้มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ และปรับโครงสร้างการบริหารทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ตามหลักธรรมาภิบาล รวมทั้งพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลให้เกิดความเป็นธรรมและเสริมสร้างขวัญกำลังใจ ตลอดจนเพิ่มจำนวนครูและบุคลากรสนับสนุนให้เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ทั้งนี้ สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่บัญญัติให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคม และแนวคิดมาตรฐานการศึกษาที่มุ่งสร้างสังคมฐานความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ นอกจากนี้ แนวคิดบทบาทครูในศตวรรษที่ 21 ของ คະເນະ ອ່ອນນາງ (2561) ชี้ว่าครูควรออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวกให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง เช่น การตั้งคำถาม การเรียนรู้แบบ Learning by Doing และโครงการ PBL เพื่อพัฒนาทักษะการคิดและการทำงานเป็นทีม ขณะที่ สุนธนธ์ สินธพานนท์ (2560) เสนอว่าการศึกษา 4.0 จำเป็นต้องปรับตัวต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงสู่ยุคดิจิทัลและ Thailand 4.0 โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างเป็นระบบ เพื่อขับเคลื่อนประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่ง “ยกระดับคุณภาพการศึกษา เสริมสร้างโอกาส ลดความเหลื่อมล้ำ” แม้จะมีทิศทางชัดเจนและครอบคลุมมิติสำคัญของการพัฒนาการศึกษาในยุคดิจิทัล แต่เมื่อพิจารณาในระดับสถานศึกษา พบว่ายังมีปัญหาเชิงโครงสร้างและเชิงปฏิบัติที่ส่งผลกระทบต่อครูและโรงเรียนอย่างชัดเจน กล่าวคือ โรงเรียนจำนวนมากยังประสบปัญหาความไม่พร้อมด้านทรัพยากรและเทคโนโลยีดิจิทัล ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning และการพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้เรียนไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ อีกทั้งครูยังขาดความเข้าใจเชิงลึกในการออกแบบการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ทำให้การนำหลักสูตรไปใช้ยังคงยึดรูปแบบเดิม เน้นการถ่ายทอดเนื้อหามากกว่าการพัฒนาทักษะ นอกจากนี้ ภาระงานของครูที่มีจำนวนมาก โดยเฉพาะงานเอกสารและงานประเมินตามระบบ PA ส่งผลให้ครูมีเวลาจำกัดในการพัฒนาตนเองและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ขณะเดียวกัน การใช้ข้อมูลสารสนเทศและ Big Data ในการบริหารจัดการยังไม่ถูกนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในหลายพื้นที่ เนื่องจากขาดทักษะและระบบสนับสนุนที่เหมาะสม อีกทั้งการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษายังไม่สมบูรณ์ ทำให้โรงเรียนขาดความคล่องตัวในการบริหารจัดการตามบริบทของตนเอง ในด้านความเสมอภาคทางการศึกษา แม้จะมีนโยบายลดความเหลื่อมล้ำ แต่ยังคงพบปัญหาความแตกต่างระหว่างโรงเรียนในเมืองและชนบท ทั้งด้านคุณภาพครู โอกาสในการเข้าถึงทรัพยากร และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ซึ่งสะท้อนถึงความท้าทายในการขับเคลื่อนนโยบายให้เกิดผลอย่างแท้จริง ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาครูผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) จึงถูกมองว่าเป็นกลไกสำคัญใน

2807 การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามระบบให้คำปรึกษาชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งเสริมทักษะด้านการคิดของผู้เรียน โรงเรียนหนองห่านฉีวิทย

การแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยเน้นการมีส่วนร่วมของครูในลักษณะล่างขึ้นบน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการใช้ข้อมูลสะท้อนผลเพื่อปรับปรุงการสอนอย่างต่อเนื่อง ดังที่ นราพร จันทรโอชา (2560) ชี้ว่า PLC ควรเน้นการสะท้อนผลและการนำไปใช้จริงเพื่อยกระดับผลลัพธ์ของผู้เรียน ขณะที่ ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2565) เห็นว่า PLC เป็นกลไกที่ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลดอัตราการตกซ้ำชั้น และส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนรายบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาเชิงระบบของโรงเรียนและครูควบคู่กับการส่งเสริม PLC อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้การยกระดับคุณภาพการศึกษาเกิดผลอย่างยั่งยืนในบริบทของสังคมไทยปัจจุบัน

ในฐานะผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้วิจัยเลือกศึกษาในโรงเรียนหนองห่านฉีวิทย เนื่องจากเป็นสถานศึกษาที่สะท้อนสภาพปัญหาจริงของโรงเรียนในชนบท ทั้งด้านความพร้อมของทรัพยากร เทคโนโลยี และการพัฒนาครู ซึ่งยังมีข้อจำกัดในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและการพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน อีกทั้งครูยังต้องการแนวทางและระบบสนับสนุนที่ชัดเจนในการดำเนินกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ซึ่งสภาพทั่วไปของพื้นที่เป็นชุมชนชนบท ผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้ปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ ส่งผลต่อโอกาสทางการศึกษาของผู้เรียน ขณะที่โรงเรียนมีข้อจำกัดด้านทรัพยากรและการเข้าถึงเทคโนโลยี จึงมีความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่เหมาะสมกับบริบท เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามระบบให้คำปรึกษาชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งเสริมทักษะด้านการคิดของผู้เรียน โรงเรียนหนองห่านฉีวิทย
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามระบบให้คำปรึกษาชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งเสริมทักษะด้านการคิดของผู้เรียน โรงเรียนหนองห่านฉีวิทย
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามระบบให้คำปรึกษาชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งเสริมทักษะด้านการคิดของผู้เรียน โรงเรียนหนองห่านฉีวิทย
4. เพื่อประเมินและสรุปผลการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามระบบให้คำปรึกษาชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งเสริมทักษะด้านการคิดของผู้เรียน โรงเรียนหนองห่านฉีวิทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามระบบให้คำปรึกษาชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งเสริมทักษะด้านการคิดของผู้เรียน โรงเรียนหนองห่านฉีวิทย เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ดำเนินการเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ศึกษาวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบ ตัวชี้วัดหลัก และพฤติกรรมตัวชี้วัดของรูปแบบ จากนั้นดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เพื่อ

2808 การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามระบบให้คำปรึกษาชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งเสริมทักษะด้านการคิดของผู้เรียน โรงเรียนหนองห่านาวีวิทย

ยืนยันองค์ประกอบและตัวชี้วัด โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เครื่องมือผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC ≥ 0.50) และมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.50–1.00 นอกจากนี้ ได้ศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ จำนวน 1 โรงเรียน โดยใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง การสังเกต และการศึกษาเอกสาร พร้อมตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบ

ผู้วิจัยดำเนินการ 2 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ (1) การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบผ่านการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ และ (2) การจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบพร้อมประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยเอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม แบบตรวจสอบความถูกต้องแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสอบถามปลายเปิด การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาความถูกต้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป และความเหมาะสมตั้งแต่ค่าเฉลี่ย 3.50 ขึ้นไป ผลที่ได้ถูกนำไปปรับปรุงพัฒนาให้รูปแบบและคู่มือมีความสมบูรณ์ เหมาะสม และสามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานศึกษา

ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบ

กลุ่มเป้าหมายได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน และครูผู้สอน 8 คน รวม 9 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ดำเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการใช้รูปแบบ จากนั้นทดลองใช้รูปแบบเป็นระยะเวลา 4 เดือน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบทดสอบวัดความรู้ก่อนและหลังอบรม จำนวน 30 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80–1.00 และค่าความเชื่อมั่น KR-20 เท่ากับ 0.94 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index: E.I.) และการทดสอบค่าที (t-test แบบ Dependent Samples) เพื่อเปรียบเทียบผลก่อนและหลังการทดลอง

ระยะที่ 4 การประเมินและปรับปรุงรูปแบบ

ประเมินความพึงพอใจของครูผู้สอน จำนวน 8 คน โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เครื่องมือผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC ≥ 0.50) และมีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.99 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พร้อมทั้งวิเคราะห์เนื้อหาข้อเสนอแนะจากคำถามปลายเปิด เพื่อนำผลไปปรับปรุงรูปแบบให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามระบบให้คำปรึกษาชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งเสริมทักษะด้านการคิดของผู้เรียน โรงเรียนหนองห่านาวีวิทย นำเสนอผลการวิจัยตามลำดับวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ (1) การบริหารจัดการองค์กร (2) การอำนวยการ (3) การทำงานเป็นทีม และ (4) กระบวนการนิเทศ โดยเน้นการขับเคลื่อนผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และระบบให้คำปรึกษาชี้แนะ (Coaching)

2809 การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามระบบให้คำปรึกษาชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งเสริมทักษะด้านการคิดของผู้เรียน โรงเรียนหนองห่านาวีวิทย

2. การสร้างรูปแบบการเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู พบว่า รูปแบบการเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่สร้างขึ้นประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ (1) วัตถุประสงค์ (2) หลักการและแนวคิด (3) ระบบงานและกลไก (4) วิธีดำเนินงาน (5) แนวทางการประเมินผล และ (6) เงื่อนไขความสำเร็จ

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่พัฒนาขึ้น พบว่า รูปแบบมีประสิทธิภาพในการยกระดับทั้งครูและผู้เรียนอย่างชัดเจน โดยครูมีคะแนนความรู้หลังการอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลระหว่าง 0.6874–0.7071 คิดเป็นการพัฒนาความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 68–71 สะท้อนถึงประสิทธิภาพของรูปแบบในการเสริมสร้างความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก นอกจากนี้ ครูยังมีความสามารถในการออกแบบกิจกรรมเชิงรุก การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และการใช้กระบวนการสะท้อนผลสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ภายหลังการใช้รูปแบบ ขณะเดียวกันนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบดังกล่าวมีคะแนนคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน แสดงให้เห็นว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการคิดและศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเป็นรูปธรรมและครอบคลุมทั้งระบบ แสดงดังตารางที่ 1

คนที่	โรงเรียนหนองห่านาวีวิทย		โรงเรียนหนองห่านาวีวิทย	
	คะแนนก่อนเรียน (30 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (30 คะแนน)	คะแนนก่อนเรียน (30 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (30 คะแนน)
1	12	23	13	24
2	13	25	13	23
3	14	27	14	25
4	13	24	14	26
5	12	24	16	26
6	12	27	15	25
7	13	24	12	25
8	13	23	13	25
9	13	26	14	24
10	13	24	13	25
11	11	25	12	27
12	12	24	14	27
13	14	25	14	25
14	14	25	14	26
15	14	24	12	24
16	15	25	14	26
$\sum x$	208	395	217	403
$\bar{X}$	13.00	24.69	13.56	25.19

2810 การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามระบบให้คำปรึกษาชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งเสริมทักษะด้านการคิดของผู้เรียน โรงเรียนหนองห่านฉีวิทย

คนที่	โรงเรียนหนองห่านฉีวิทย		โรงเรียนหนองห่านฉีวิทย	
	คะแนนก่อนเรียน (30 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (30 คะแนน)	คะแนนก่อนเรียน (30 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (30 คะแนน)
ร้อยละ	43.33	82.29	45.20	83.95
(E.I)	0.6874		0.7071	

4. ผลการประเมินความพึงพอใจของครูและผู้เกี่ยวข้องโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การออกแบบกิจกรรมและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การดำเนินงาน PLC สู่การปฏิบัติ และการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามระบบให้คำปรึกษาชี้แนะที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมาก สามารถยกระดับความรู้และความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้อย่างมีนัยสำคัญ และส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนอย่างชัดเจน ตลอดจนได้รับการยอมรับและความพึงพอใจจากผู้เกี่ยวข้องในระดับสูง แสดงถึงประสิทธิภาพและศักยภาพในการนำไปใช้ขยายผลในบริบทสถานศึกษาอื่นได้

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามระบบให้คำปรึกษาชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งเสริมทักษะด้านการคิดของผู้เรียน โรงเรียนหนองห่านฉีวิทย มีประเด็นที่น่าสนใจสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ (1) การบริหารจัดการองค์กร (2) การอำนวยการ (3) การทำงานเป็นทีม และ (4) กระบวนการนิเทศ โดยเน้นการขับเคลื่อนผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และระบบให้คำปรึกษาชี้แนะ (Coaching) ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มิได้เกิดจากความสามารถเฉพาะบุคคลของครูเพียงลำพัง หากแต่ต้องอาศัยระบบบริหารจัดการที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กร โดยการบริหารจัดการองค์กรทำหน้าที่กำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย และทรัพยากรสนับสนุนอย่างชัดเจน การอำนวยการ ช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจ กำกับติดตาม และสร้างบรรยากาศการทำงานที่ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน การทำงานเป็นทีม เปิดโอกาสให้ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผล และพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ส่วน กระบวนการนิเทศ โดยเฉพาะในรูปแบบการให้คำปรึกษาชี้แนะ (Coaching) ช่วยพัฒนาศักยภาพครูรายบุคคลอย่างลึกซึ้งและเป็นระบบ เมื่อบูรณาการทั้ง 4 ด้านเข้ากับกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) จึงก่อให้เกิดกลไกการพัฒนาครูที่ต่อเนื่อง เป็นวงจร และยังยืน ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกสามารถพัฒนาไปสู่การเสริมสร้างทักษะด้านการคิดของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับแนวคิดของ วิจารณ์ พานิช (2564) ที่เสนอว่า การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องขับเคลื่อนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ควบคู่กับบทบาทผู้นำทางวิชาการที่ทำหน้าที่ “โค้ช” มากกว่าผู้สั่งการ โดยเน้นการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกัน การสะท้อนคิด (reflection) และการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องภายในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบด้านการบริหารจัดการองค์กร การอำนวยการ การทำงานเป็นทีม และกระบวนการนิเทศที่เน้นระบบให้คำปรึกษาชี้แนะ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ หทัยชนก พรหมเจริญ (2563) ที่พบว่า การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบโค้ชโดยบูรณาการ

2811 การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามระบบให้คำปรึกษาชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งเสริมทักษะด้านการคิดของผู้เรียน โรงเรียนหนองห้างวิทย

PLC สามารถยกระดับสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะด้านการออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการมีส่วนร่วมของผู้เรียน สะท้อนให้เห็นว่าการบริหารเชิงระบบที่ผสมผสานการทำงานเป็นทีมและกระบวนการนิเทศแบบให้คำปรึกษาชี้แนะ เป็นกลไกสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

2. การสร้างรูปแบบการเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู พบว่า รูปแบบการเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่สร้างขึ้นประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ (1) วัตถุประสงค์ (2) หลักการและแนวคิด (3) ระบบงานและกลไก (4) วิธีดำเนินงาน (5) แนวทางการประเมินผล และ (6) เงื่อนไขความสำเร็จ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูเป็นกระบวนการพัฒนาเชิงระบบที่ต้องมีความชัดเจนทั้งในระดับแนวคิดและระดับปฏิบัติ จึงจำเป็นต้องกำหนด วัตถุประสงค์ เพื่อเป็นทิศทางของการพัฒนา กำหนด หลักการและแนวคิด เพื่อเป็นฐานทางทฤษฎีรองรับความถูกต้องทางวิชาการ วางระบบงานและกลไกเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีขั้นตอนและตรวจสอบได้ กำหนด วิธีดำเนินงาน เพื่อแปลงแนวคิดสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม พร้อมทั้งมี แนวทางการประเมินผล เพื่อสะท้อนประสิทธิภาพและผลลัพธ์ของการพัฒนา และกำหนด เงื่อนไขความสำเร็จ เพื่อควบคุมปัจจัยสนับสนุนด้านบุคลากร ทรัพยากร และวัฒนธรรมองค์กร องค์ประกอบทั้ง 6 ส่วนจึงทำหน้าที่เชื่อมโยงกันเป็นวงจรการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้รูปแบบมีความสมบูรณ์ ครอบคลุม และสามารถนำไปใช้ได้จริงในบริบทสถานศึกษา อันนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูและการพัฒนาทักษะด้านการคิดของผู้เรียนอย่างยั่งยืน แนวคิดการสร้างรูปแบบที่ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดของ ไพฑูรย์ สินดารัตน์ (2565) ที่เสนอว่า การพัฒนารูปแบบทางการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้จำเป็นต้องมีความชัดเจนทั้งด้านเป้าหมาย หลักการเชิงทฤษฎี กระบวนการดำเนินงาน และระบบประเมินผล โดยมองการบริหารและการจัดการเรียนรู้เป็น “ระบบองค์รวม” ที่เชื่อมโยงปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์อย่างเป็นเหตุเป็นผล เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัลยาณี พรหมวงศ์ (2564) ที่ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา และพบว่า รูปแบบที่มีองค์ประกอบครบถ้วนทั้งวัตถุประสงค์ กลไกดำเนินงาน กระบวนการปฏิบัติ และการประเมินผลอย่างเป็นระบบ จะช่วยให้ครูสามารถนำไปใช้ได้จริง และส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ สะท้อนให้เห็นว่าการออกแบบรูปแบบเชิงระบบเป็นเงื่อนไขสำคัญของความสำเร็จในการพัฒนาการเรียนรู้เชิงรุก

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่พัฒนาขึ้น พบว่า รูปแบบมีประสิทธิภาพในการยกระดับทั้งครูและผู้เรียนอย่างชัดเจน โดยครูมีคะแนนความรู้หลังการอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลระหว่าง 0.6874–0.7071 คิดเป็นการพัฒนาความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 68–71 สะท้อนถึงประสิทธิภาพของรูปแบบในการเสริมสร้างความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก นอกจากนี้ ครูยังมีความสามารถในการออกแบบกิจกรรมเชิงรุก การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และการใช้กระบวนการสะท้อนผลสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ภายหลังการใช้รูปแบบ ขณะเดียวกันนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบดังกล่าวมีคะแนนคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน แสดงให้เห็นว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการคิดและศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเป็นรูปธรรมและครอบคลุมทั้ง

2812 การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามระบบให้คำปรึกษาชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งเสริมทักษะด้านการคิดของผู้เรียน โรงเรียนหนองห่านาวีวิทย

ระบบ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่พัฒนาขึ้นมีลักษณะเป็นการพัฒนาเชิงระบบที่เชื่อมโยงการบริหารจัดการองค์กร กระบวนการนิเทศแบบให้คำปรึกษาชี้แนะ และการดำเนินงานผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเข้าด้วยกันอย่างเป็นวงจร ทำให้ครูได้รับทั้งความรู้เชิงทฤษฎี การฝึกปฏิบัติจริง การสะท้อนผล และการติดตามอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เมื่อครูสามารถออกแบบกิจกรรมที่กระตุ้นการคิด การลงมือปฏิบัติ และการมีส่วนร่วมของผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ ย่อมส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาทักษะการคิดและคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียน ดังนั้น ผลลัพธ์ที่ปรากฏจึงสะท้อนถึงประสิทธิภาพของรูปแบบที่บูรณาการการพัฒนาครูและการพัฒนาผู้เรียนควบคู่กันอย่างสอดคล้องประสานและยั่งยืน ผลการทดลองดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ สมาน อัสวภูมิ (2564) ที่เสนอว่า การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพต้องมุ่งพัฒนาครูผ่านระบบนิเทศภายในที่ต่อเนื่อง ควบคู่กับการกำกับติดตามและการประเมินผลเชิงประจักษ์ โดยเน้นให้การบริหารเป็นกลไกสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนอย่างแท้จริง ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพผู้เรียน ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์และทักษะการคิดขั้นสูง นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชุตินา นาคเสน (2565) ที่ศึกษาการพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบโค้ชเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และพบว่า หลังการใช้รูปแบบครูมีสมรรถนะด้านการออกแบบกิจกรรม การสะท้อนผล และการจัดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีพัฒนาการด้านทักษะการคิดและการเรียนรู้ตลอดชีวิตสูงขึ้นอย่างชัดเจน สะท้อนให้เห็นว่าการบริหารเชิงระบบที่บูรณาการการนิเทศและการพัฒนาวิชาชีพครูสามารถยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม

4. ผลการประเมินความพึงพอใจของครูและผู้เกี่ยวข้องโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การออกแบบกิจกรรมและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การดำเนินงาน PLC สู่การปฏิบัติ และการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามระบบให้คำปรึกษาชี้แนะที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมาก สามารถยกระดับความรู้และความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้อย่างมีนัยสำคัญ และส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนอย่างชัดเจน ตลอดจนได้รับการยอมรับและความพึงพอใจจากผู้เกี่ยวข้องในระดับสูง แสดงถึงประสิทธิภาพและศักยภาพในการนำไปใช้ขยายผลในบริบทสถานศึกษาอื่นได้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่พัฒนาขึ้นมีความชัดเจนทั้งในเชิงโครงสร้างและกระบวนการ โดยบูรณาการการบริหารจัดการองค์กร การนิเทศแบบให้คำปรึกษาชี้แนะ และการขับเคลื่อนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างเป็นระบบ ทำให้ครูได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งด้านความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติจริงในห้องเรียน อีกทั้งกระบวนการ PLC และการสะท้อนผลช่วยสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกันและความเป็นเจ้าของการเปลี่ยนแปลง ส่งผลให้ครูสามารถออกแบบกิจกรรมเชิงรุกและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ เมื่อครูเกิดความมั่นใจและเห็นผลลัพธ์เชิงประจักษ์ต่อผู้เรียน ย่อมก่อให้เกิดความพึงพอใจและการยอมรับในระดับสูง พร้อมทั้งสะท้อนศักยภาพของรูปแบบที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้และขยายผลในบริบทสถานศึกษาอื่นได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน ผลการประเมินดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ ชีระ รุญเจริญ (2564) ที่เสนอว่า การบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพต้องเป็นการบริหารเชิงระบบที่เชื่อมโยงการพัฒนาครู การนิเทศติดตาม และการสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้เข้าด้วยกัน โดยเมื่อครูได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องและมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา จะก่อให้เกิดความพึงพอใจ ความเชื่อมั่น และการยอมรับต่อรูปแบบการบริหารนั้น ซึ่ง

2813 การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามระบบให้คำปรึกษาชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งเสริมทักษะด้านการคิดของผู้เรียน โรงเรียนหนองห้างฉัตรวิทย

สะท้อนประสิทธิผลของระบบบริหารโดยตรง นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยวรรณ สร้อยคำ (2565) ที่ศึกษาการพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และพบว่า ครูมีระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบในระดับมากถึงมากที่สุด พร้อมทั้งมีพัฒนาการด้านการออกแบบกิจกรรม การใช้ PLC และการสะท้อนผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกทั้งผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องเห็นว่ารูปแบบมีความเหมาะสมและสามารถขยายผลได้ในบริบทสถานศึกษาอื่น สะท้อนให้เห็นว่าระบบบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมและการโค้ชซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จและความยั่งยืนของการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้

องค์ความรู้ใหม่

งานวิจัยนี้สร้างองค์ความรู้ใหม่ด้านการบริหารงานวิชาการเชิงระบบ โดยบูรณาการแนวคิด PLC ของ Shirley M. Hord และ Richard DuFour เข้ากับระบบ Coaching ให้เป็นกลไกหลักในการพัฒนาครู ไม่ใช่เพียงกิจกรรมเสริม รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมี 6 องค์ประกอบ ครอบคลุมตั้งแต่วัตถุประสงค์จนถึงเงื่อนไขความสำเร็จ และออกแบบวงจรพัฒนาครูแบบ วิเคราะห์-ออกแบบ-ปฏิบัติ-สังเกต-สะท้อนผล-ปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง อันเป็นการต่อยอดแนวคิดของ Bruce Joyce และ Marsha Weil ให้เหมาะกับบริบทไทย ผลการวิจัยยืนยันว่าการปรับระบบบริหารส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนของครู และต่อยอดสู่การพัฒนาทักษะการคิดและคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน พร้อมระบุเงื่อนไขความสำเร็จ เช่น ภาวะผู้นำที่มีส่วนร่วม ระบบ Buddy Coaching และบรรยากาศความปลอดภัยทางจิตวิทยา ซึ่งสามารถขยายผลสู่สถานศึกษาอื่นได้อย่างยั่งยืน

ภาพที่ 1 การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามระบบให้คำปรึกษาชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งเสริมทักษะด้านการคิดของผู้เรียน โรงเรียนหนองห่านฉีวิทย

สรุป

จากผลการวิจัยทั้งหมด สามารถสรุปสาระสำคัญได้ 4 ประการ ดังนี้

1. ได้รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีองค์ประกอบชัดเจนและเป็นระบบ โดยประกอบด้วย โครงสร้างและกระบวนการสำคัญที่บูรณาการการบริหารจัดการองค์กร การอำนวยการ การทำงานเป็นทีม และกระบวนการนิเทศ ผ่านระบบให้คำปรึกษาชี้แนะและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ทำให้เกิด กลไกการพัฒนาคูอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน
2. รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมาก ผ่านการตรวจสอบโดย ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ทั้งในด้านความถูกต้องขององค์ประกอบ ความสอดคล้องเชิงทฤษฎี และศักยภาพ ในการนำไปใช้จริงในบริบทสถานศึกษา
3. การทดลองใช้รูปแบบส่งผลต่อการพัฒนาคูอย่างมีนัยสำคัญ โดยครูมีความรู้ ความเข้าใจ และ ความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และการสะท้อนผล สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พร้อมค่าดัชนีประสิทธิผลที่สะท้อนการพัฒนาความรู้ในระดับสูง
4. รูปแบบส่งผลต่อผู้เรียนและได้รับการยอมรับในระดับสูง นักเรียนมีพัฒนาการด้านทักษะการคิด และคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ขณะเดียวกัน ครูและผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจ ต่อรูปแบบในระดับมาก แสดงถึงประสิทธิภาพ ศักยภาพในการขยายผล และความยั่งยืนของรูปแบบในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- 1) ครูผู้สอนนำผลการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามระบบให้คำปรึกษาชี้แนะ เพื่อ เสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งเสริมทักษะด้านการคิดของผู้เรียน โรงเรียนหนองห่านฉีวิทย ไป ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นปัจจุบันโดยจัดรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์
- 2) นำผลการศึกษาส่งผลให้คณะครู และบุคลากรปรับมุมมองหรือทัศนคติของตนเองให้มีการ เปลี่ยนแปลงที่จะนำไปสู่การพัฒนาทั้งองค์กร ตัวบุคคลและนักเรียนเพื่อขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุ เป้าหมายของสถานศึกษา
- 3) ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้รูปแบบที่สร้างขึ้นไปประยุกต์ใช้ในการเสริมพลัง และ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ ๆ ผ่านการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และปรับเปลี่ยนตัวเองให้ทัน กระแสการเปลี่ยนแปลง อันจะช่วยให้ครูพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้อย่างยั่งยืน
- 4) สถานศึกษาควรมีการจัดอบรมโดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูและบุคลากรทั้งในรูปแบบ ออนไลน์และการอบรมในสภาวะการปกติ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2815 การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามระบบให้คำปรึกษาชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งเสริมทักษะด้านการคิดของผู้เรียน โรงเรียนหนองห่านาวีวิทย

1) ควรศึกษาเกี่ยวกับควรทำการศึกษา การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามระบบให้คำปรึกษาชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งเสริมทักษะด้านการคิดของผู้เรียน โรงเรียนหนองห่านาวีวิทย

2) ควรศึกษารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

3) ควรศึกษาการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการ ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC)

เอกสารอ้างอิง

กัลยาณี พรหมวงศ์. (2564). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์. 22(1), 45-60.

คะเนาะ อ่อนนาง. (2561). บทบาทครูในศตวรรษที่ 21 กับการเรียนการสอนแบบ. รวมบทความวิจัยบทความวิชาการ พ.ศ.2561, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

ชุตินา นาคเสน. (2565). การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบโค้ชเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารการบริหารการศึกษาไทย. 18(2), 55-70.

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2565). การพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยสู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปิยวรรณ สร้อยคำ. (2565). การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ. 10(3), 72-88.

ธีระ รุณเจริญ. (2564). การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นราพร จันทรโอชา. (2560). แนวทางการจัดการ แนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2. วารสารวิชาการ Journal of Roi Kaensarn Academi. 6(7), 32 -45.

หทัยชนก พรหมเจริญ. (2563). การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบโค้ชโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 43(2), 15-28.

วิจารณ์ พานิช. (2564). PLC เปลี่ยนครู เปลี่ยนห้องเรียน เปลี่ยนคุณภาพการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสยามพรีนซ์ จำกัด.

สมาน อัสวภูมิ. (2564). การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. อุบลราชธานี: คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

สุคนธ์ สินธพานนท์. (2560). ครุยุคใหม่กับการจัดการเรียนรู้ สู่การศึกษา 4.0. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิธิดา จริงเกียรติกุล. (2561). ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. เรียกใช้เมื่อ 3 กันยายน 2562 จาก <https://www.truelookpanya.com/education/content/66054/>.

2816 การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามระบบให้คำปรึกษาแนะ เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งเสริมทักษะด้านการคิดของผู้เรียน โรงเรียนหนองห่านาววิทยาลัย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

Alfred North Whitehead. (1929). The Aims of Education and Other Essays. New York: Macmillan.